

Stefan Sołtyszewski

Komisje soborowe

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 5/3-4, 303-319

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Marian Myrcha Dr Prawa Kanonicznego i Dr Praw, Profesor Akademii Teologii Katolickiej i Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Prawo Karne, Komentarz do Piątej Księgi Kodeksu Prawa Kanonicznego, Tom II, Kara, Część I, Przepisy ogólne, Warszawa 1960, Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie.

Jest to potężna książka, licząca 1032 strony druku. To jeden z trzech tomów, w których Autor zamierza wyłożyć całość zarówno dawnego, jak i obecnie obowiązującego prawa karnego kościelnego. Treścią tomu pierwszego będzie analiza przestępstwa, jako postaci ogólnej. Część pierwsza tomu drugiego (przedmiot niniejszej recenzji) jest poświęcona wykładowi na temat ogólnych elementów kary (część druga tego tomu omówi poszczególne rodzaje kar oraz środki karne i pokuty). Tom trzeci obejmie część szczególną prawa karnego kościelnego, tj. poszczególne postaci przestępstwa (species delicti) oraz grożące za te przestępstwa kary. Autor usprawiedliwia rozpoczęcie wykładu od tomu drugiego praktycznymi potrzebami studentów uczących się kościelnego prawa karnego. Jest to okoliczność zasługująca na uwzględnienie. Zresztą całość wykładu nie ucierpi na tym ani metodycznie ani metrytorycznie. Jakkolwiek przestępstwo stanowi prius w stosunku do kary, to jednak jest ona zarówno jako zjawisko psycho-społeczne, jako też jako uregulowana i unormowana instytucja prawa karnego na tyle czymś samodzielnym, że może stanowić odrębny przedmiot rozważania niezależnie od wykładu dotyczącego przestępstwa.

Jeżeli chodzi o uwagi ogólne dotyczące wartości recenzowanej pracy, należy stwierdzić, że jej układ jest przejrzysty i metodycznie prawidłowy. Omawiając poszczególne elementy kary uregulowane przez kodeks prawa kanonicznego, Autor naświetla je ogólnymi uwagami teoretycznymi, rysem historycznym (niejednokrotnie mocno podbudowanym) oraz danymi prawno-porównawczymi. W tym ostatnim względzie Autor nie zadowala się komparatystyką obejmującą li tylko obowiązujące prawo karne polskie (kodeks karny oraz szereg ustaw karnych dodatkowych), lecz rozszerza ją również na projekt przyszłego kodeksu karnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz ustawodawstwo karne państw obcych, zwłaszcza prawo karne radzieckie i kodeks karny szwajcarski. Autor wykorzystał wiele źródeł i obfitą literaturę dotyczącą omawianych problemów (wykaz tego materiału obejmuje 37 stron druku). Fakt ten w połączeniu z metodą opracowania kwalifikuje omawianą książkę

nie tylko na wyczerpujący podręcznik uniwersytecki, lecz również na poważne dzieło o charakterze badawczo-naukowym.

Konkretną ocenę merytoryczną twierdzeń i poglądów zawartych w recenzowanej pracy ograniczam do tych jej części, które odnoszą się do rozważań natury ogólnej oraz polskiego prawa karnego. Nie uważam się natomiast za kompetentnego do poruszania zagadnień z dziedziny prawa karnego kościelnego, zwłaszcza w charakterze autorytatywnego głosu recenzenta i krytyka.

W sytematycznym wykładzie tego zjawiska społecznego, jakim jest kara, okazał się Autor dobrym architektem i konstruktorem. Na solidnych fundamentach wznosi coraz to wyższe kondygnacje budowy. W sposób wyczerpujący omawia więc naprzód pojęcie, istotę i cel kary, ilustrując te zagadnienia jej socjologicznym (tzn. jak kara przedstawia się faktycznie w świetle ewolucji) i filozoficznym (racjonalne uzasadnienie kary, czyli teorie karne) aspektem. Zastanawiając się nad istotą kary słusznie stwierdza Autor, że jest nią odwet, czyli odpiata za przestępstwo (malum passionis propter malum actionis). Kara może mieć pewne cele, ale nie jest to cel idealny, lecz praktyczny, polegający na tym, by tam, gdzie to jest możliwe, wykonanie kary kształtowało się jak najbardziej celowo i racjonalnie, a więc w sposób prowadzący możliwie skutecznie do resocjalizacji przestępcy, który swoim antyspołecznym zachowaniem wyrzucił się poza nawias normalnego i uregulowanego życia społecznego. Fakt, że przestępca odbywa karę np. pozbawienia wolności, jest elementem odpiaty, nie mającym nic wspólnego z żadnym zasadniczym celem, natomiast sposób odbycia tej kary jest zagadnieniem praktycznie celowego i rozumnego jej wykonania. Jeżeli koniecznie chciano by mówić o jakimś idealnym i zasadniczym celu kary, należałoby stwierdzić, że jest nim odczucie dolegliwości tkwiącej w treści kary. Natomiast poprawa przestępcy, prewencja specjalna, prewencja generalna i różne inne tego rodzaju zjawiska nie należą do istoty kary. One mogą oddziaływać ubocznie i pośrednio, nie są natomiast zasadniczym rozrachunkiem między przestępcą i naruszonym przez niego porządkiem prawnym.

Po omówieniu podstawowych elementów kary przedstawia Autor podział kar, następnie przechodzi do zagadnienia wymiaru kary (latae sententiae, ferendae sententiae, wymiar cenzur i kar odwetowych) za jedno przestępstwo oraz wymiaru kary w przypadku zbiegu przestępstw, wreszcie zajmuje się problemem zwalniania z kar i wygaśnięcia prawa karania. Całość wykładu zamyka rozdział dotyczący sądowego i karno-administracyjnego wymiaru oraz deklaracji kar. W związku z tymi partiami książki nasuwają się następujące uwagi, dotyczące polskiego prawa karnego.

Autor zupełnie słusznie podkreśla mocno winę jako przesłankę kary (str. 257). Nie rozumiem tylko, dlaczego obok elementu intelektualnego

winy jest mowa o jej elemencie „emocjonalnym” (str. 258) zamiast o elemencie moralnym, tzn. o takim rozwoju i stanie woli (charakteru), który by pozwalał na swobodne zachowanie się sprawcy, tzn. na jego swobodną decyzję czy popełnić, czy nie popełniać tego, co przy pomocy elementu intelektualnego uznał za przestępstwo. Nie bardzo też rozumiem znaczenie zdania „Element emocjonalny obejmować musi dziedzinę intelektualną” (str. 258). Czy chodzi tu o jakies specjalne podporządkowanie elementu intelektualnego elementowi emocjonalnemu, czy po prostu o tę prawdę psychologiczną, że w psychice ludzkiej nie ma słupów granicznych między rozumem, uczuciem i wolą i że te trzy elementy psychiki występują zawsze w jakiś sposób pomieszane.

Polski kodeks karny z 1932 r. zna nadzwyczajne zaostrenie kary, o ile chodzi o terminus technicus tego zjawiska, tylko w jednej postaci. Mianowicie jako podwyższenie najwyżej o połowę górnej granicy ustawowego zagrożenia karą (art. 31 § 2 k.k., art. 60 § 1 k.k. art. 291 k.k.). Natomiast orzeczenie grzywny obok kary pozbawienia wolności, bez względu na to, czy jest to grzywna wymierzona na podstawie art. 42 § 2 k.k., czy z powodu kumulatywnego zagrożenia karą pozbawienia wolności i grzywny, np. art. 210 k.k., art. 211 k.k., art. 212 k.k., art. 255 § 1 k.k., art. 283 k.k. — nie jest nadzwyczajnym zaostreniem kary (str. 406 i 407), jakkolwiek powiększa dolegliwość odczuwaną przez sprawcę przestępstwa. Ponadto mylne jest twierdzenie (str. 407), jakoby przepis art. 290 § 2 k.k. przewidywał tę drugą, rzekomą postać nadzwyczajnego zaostrenia kary (tzn. grzywnę obok pozbawienia wolności). Przepis ten nie wspomina o żadnym zaostreniu kary, chyba że chciano by uważać za zaostrenie karę 10 lat więzienia w porównaniu z karą 5 lat więzienia, o której jest mowa w § 1 art. 290 k.k. Taki punkt widzenia byłby jednak błędny, gdyż chodzi tu o normalną karę za zbrodnię w porównaniu z karą za występki. Nie wykluczam, że to twierdzenie oparte na przepisie art. 290 § 2 k.k. jest po prostu jakimś nieporozumieniem natury drukarskiej. — Brak w przepisie art. 291 k.k. słów, że sąd nie może przekroczyć najwyższej ustawowej granicy danego rodzaju kary, nie jest żadnym mankamentem upoważniającym sąd do takiego przekroczenia. Miarodajne są tu nie tylko przepisy art. 31 § 2 k.k. i art. 60 § 1 k.k. lecz przede wszystkim przepisy art. 39 k.k., art. 40 k.k. i art. 42 § 1 k.k., które w sposób zasadniczy określają dolną i górną granicę znanych polskiemu kodeksowi karnemu rodzajów kary.

Na str. 513 twierdzi Autor, że w przypadku zbiegu przestępstwa polski kodeks karny „przyjmuje szczególnego rodzaju system asperacyjny”. Otóż w tym twierdzeniu jest tylko część prawdy. Mianowicie nie cała koncepcja kary łącznej jest oparta na systemie asperacyjnym, natomiast jednym z elementów składających się na karę łączną jest zaostrenie jednej z kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa.

Jest to jedna z trzech górnych granic kary łącznej, o których wspomina przepis § 2 art 31 k.k. Zaostrzenie to jest pod względem rozmiarów takie samo jak w przypadku recydywy, tzn. nie może przekroczyć więcej niż o połowę najwyższego ustawowego wymiaru za przestępstwo zagrożone karą najsurowszą. A zatem system polskiego kodeksu karnego in puncto wymiaru kary łącznej jest systemem nie asperacyjnym, lecz kombinowanym, a zaostrzenie (asperacja) jest tylko częścią składową tej kombinacji.

Niejasne jest stanowisko Autora wyrażone na str. 515 słowami: „... poza tym obowiązuje w prawie polskim zasada materialnej kumulacji. Zasadę kumulacji materialnej stosuje się także do kar dodatkowych i środków zabezpieczających, jeżeli je orzeczono odnośnie do poszczególnych przestępstw”. Z tego twierdzenia wynika, że w przypadku zbiegu przestępstw wymierza się zasadniczo karę łączną, ale można również wymierzyć tyle kar, ile popełniono przestępstw. Otóż taka sytuacja jest niemożliwa, jeżeli są warunki dla wymierzenia kary łącznej. Jeżeli tych warunków nie ma, bezprzedmiotowe jest zagadnienie zbiegu przestępstw w rozumieniu przepisów art. 31—35 k.k., a tym samym nie może być mowy o materialnej kumulacji kar, jako jednym z systemów wymiaru kary w przypadku zbiegu przestępstw. O ile chodzi o kary dodatkowe, materialna ich kumulacja ma miejsce tylko wówczas, gdy nie są one jednakowe. Natomiast w przypadku skazania za kilka przestępstw na kary dodatkowe utraty tego samego rodzaju praw nie stosuje się systemu materialnej ich kumulacji, lecz system kary łącznej według wzoru dla kary łącznej zasadniczej (art. 34 § 2 k.k.). — Jeżeli w przypadku zbiegu przepisów ustawy (art. 36 k.k.) orzeczono obok kary zasadniczej dwie lub więcej kar dodatkowych wyrażających się utratą tego samego rodzaju praw, nie należy stosować materialnej kumulacji tych kar dodatkowych, lecz utworzyć z nich karę łączną. Nic nie szkodzi, że kodeks karny nie przewiduje *expressis verbis* łącznej kary dodatkowej w przypadku zbiegu przepisów ustawy. Posłużenie się w tej sytuacji analogią do łącznej kary dodatkowej w przypadku realnego zbiegu przestępstw nie jest tą analogią, której stosowania zakazuje zasada *nullum crimen sine lege*, gdyż nie chodzi tutaj o analogię w określaniu postaci przestępstwa (karygodnego stanu faktycznego).

Z wypowiedzi zamieszczonych na str. 29 i 531 wynika, że Autor mieści pojęcie sędziowskiego prawa łaski (*loi de pardon*) sensu stricto z takimi zjawiskami jak warunkowe zawieszenie kary (art. 61—64 i 73 k.k.), warunkowe zwolnienie (ustawa z 29 maja 1957 r. z późniejszymi zmianami oraz art. 75 k.k.), zaniechanie wykonania pracy zastępczej, jeżeli skazany jest niezdolny do pracy (art. 43 § 5 k.k.) oraz rozstrzygnięcie co do wykonania kary po zwolnieniu przestępcy z zakładu leczniczego (art. 80 § 2 k.k.). Otóż z tego wszystkiego tzw. sędziowskim

prawem łaski są tylko te przypadki, w których ustawa wyposaża sąd w prawo „uwolnienia od kary”. Między innymi są to sytuacje wymienione w przepisach art. 21 § 2, 29 § 2, 142, 148 § 3, 220, 238 § 2, 256 § 2, 257 § 2, 262 § 1 k.k. Natomiast nie jest sędziowskim prawem łaski warunkowe zawieszenie kary, warunkowe zwolnienie od jej odbycia, nadzwyczajne złagodzenie kary, ani żadna inna decyzja sądu, w wyniku której przestępca nie odbywa kary mimo jej orzeczenia, albo nie odbywa jej w wysokości, na jaką zasłużył, bądź nie wszczyna się przeciwko niemu postępowania karnego mimo istnienia w tym kierunku formalnych przesłanek. Nie wszystko to, co w związku z swobodną oceną sędziowską potocznie i pozornie wygląda na „darowanie” przestępcy jego winy i kary, jest formalnym ulaskawieniem. Dopóki ustawa karna nie wprowadzi generalnej postaci sądowego prawa łaski (na wzór łaski amnestyjnej lub ulaskawienia przez jakiś naczelny organ państwowy), za sędziowskie prawo łaski może uchodzić wyłącznie prawo nieorzekania kary mimo stwierdzenia winy sprawcy przestępstwa.

W związku z omawianiem czynnego żalu, jako okoliczności wpływającej na zgaśnięcie prawa karania, porusza Autor (str. 739) niejako marginesowo zagadnienie tzw. usiłowania negatywnego, tzn. usiłowania w stosunku do przestępstw polegających na zaniechaniu (formalnych, jak i materialnych delicta omissiva), przy czym wygląda tak, że Autor uważa takie usiłowanie za możliwe. Moim zdaniem jest to stanowisko fałszywe. Biorąc bowiem pod uwagę definicję usiłowania, jako między innymi ad actum procedere, oraz okoliczność, że zaniechanie nie jest kauzalne (przyczynowe) należy stwierdzić, że takie usiłowanie przez zaniechanie, czy innymi słowy usiłowanie w stosunku do przestępstw z zaniechania, nie istnieje. Jest to *contradictio in adiecto*, jest to *nonsens* zarówno z punktu widzenia logiki, jak i naturalnego ujmowania praw przyrody oraz pojęć językowych. Usiłowanie przez zaniechanie jest tak samo niemożliwe jak wygłoszenie przemówienia za pomocą milczenia.

Tych kilka krytycznych uwag nie umniejsza wcale wartości i znaczenia recenzowanej książki. Jej ukazanie się wzbogaca w sposób istotny polską literaturę kościelnego prawa karnego, a nadto może wzbudzić zainteresowanie ze strony obcych uczonych, zajmujących się tym działem prawa. Główni adresaci i użytkownicy tej pracy Ks. Prof. Myrchy, tj. studenci Wydziału Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie i Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie powinni być wdzięczni Autorowi za tę pomoc naukową. Nie tylko dlatego, że w ogóle mają się z czego uczyć, lecz przede wszystkim za to, że na podstawie tej książki mogą się dobrze nauczyć ważnego w ich studiach przedmiotu.

Zdzisław Papierkowski

KOMISJE SOBOROWE

Na początku I-szej sesji soboru watykańskiego II-go dokonano ukonstytuowania dziesięciu komisji soborowych. Skład osobowy poszczególnych komisji pochodzi częściowo z nominacji papieża, a częściowo z wyboru Soboru. Przewodniczących poszczególnych komisji oraz 9 członków w każdej z nich mianował papież, a 16 członków wybrali Ojcowie Soboru. I-sza sesja Soboru zakończyła się 8 grudnia 1962 r., jednak Sobór trwa i kontynuowana jest jego praca, między innymi przez 10 komisji soborowych oraz specjalną komisję koordynacyjną*.

1. Komisja dla spraw wiary i moralności

Różnorodność członków tej Komisji pozwala przypuszczać, że dyskusje w niej będą pasjonujące. Tym bardziej, że na temat formy i treści schematów, które będą omawiane, pewna część biskupów ma odmienne zdanie i nie robi z tego tajemnicy. Przewidywania nasze opieramy, o ile to możliwe na ich przemówieniach w czasie I-szej Sesji Soboru i zajęciu ich stanowiska odnośnie omawianych tam schematów. Z czego wynikałoby, że tacy członkowie Komisji jak E. E. Schröffer, Wright, Mc Grath, Roy, Seper, Garrone, Charue (specjalista od zagadnienia biskupstwa), a także Scherer i Florit, następnie Gut, opat benedyktynów, Fernandez, magister generalny dominikanów, a zwłaszcza kardynałowie Léger i König, którzy należeli do *Komisji centralnej przygotowawczej*, mają pewną wizję teologii bardziej poszerzoną, chociaż również ortodoksyjną, niż ta — kardynała Ottaviani, bpa Parente, bpa Pelletier, bpa Barbaio y Viejo. Ci trzej ostatni są mianowani przez Jana XXIII.

Pełna lista członków *Komisji dla spraw wiary i moralności*

Przewodniczący: J. Em. kardynał A. OTTAVIANI (Kuria Rzymska, Włochy).

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: J. SCHRÖFFER (Eichstädt, Niemcy); G. GARRONE (Tuluza, Francja); kard. F. KÖNIG (Wiedeń, Austria); J. VAN DO-DEWAARD (Haarlem, Holandia); A. SCHERER (Porto Algero, Brazylia); kard. P. E. LÉGER (Montreal, Kanada); E. FLORIT (Florencja, Włochy); J. DEARDEN (Detroit, St. Zjednoczone); A. CHARUE Namur, Belgia); J. WRIGHT (Pittsburgh, St. Zjednoczone); M. Mc GRATH

* Skład personalny poszczególnych komisji podaję za *Informations catholiques internationales*, 1962, nr 180, s.s. 28, 30.

Zob. wyżej w tym numerze: Wójcik W., *Zagadnienia organizacyjne i proceduralne podczas I-szej sesji soboru watykańskiego II*, 68—72, 19.

Por. Weber J. J., *Vue juridique sur le Concile du Vatican II*, *Revue de droit canonique*, t. XII, 1963, nr 1, s. 11.

(sufr. Panamy, Panama); J. GRIFFITHS (sufr. N. Yorku, St. Zjednoczone); M. ROY (Quebec, Kanada); kardynał R. SANTOS (Manilla, Filipiny); F. SEPER (Zagrzeb, Jugosławia); G. PERUZZO (Agrigente, Włochy).

Członkowie z nominacji

Kard. BROWNE (O. P. Kuria Rzymska, Irlandia); Ich Eksc.: P. PARENTE (Kurja Rzymska, Włochy); F. BARBAO Y VIEJO (Salamanca, Hiszpania); G. PELLETIER (Trois-Rivières, Kanada); F. FRANIC (Split, Jugosławia); M. DOUMITH (Sarba, Liban); F. SPANEDDA (Bosa, Włochy); WW. OO.: Dom B. GUT (opat benedyktyków, Szwajcaria); A. FERNANDEZ (magister generalny dominikanów, Hiszpania).

2. Komisja dla spraw biskupów i zarządu diecezjami

Do tej Komisji weszło dziesięciu biskupów, którzy należeli przedtem do tejże komisji przygotowawczej. Są to Ich Eksceleńce: Guerry, Browne, Veillot, Dwyer, Miranda y Gomez, Lemieux, Castelli, Piazzì, Primatesta, Correa Leon. Zaznaczyli się oni przez swoją działalność pasterską w swoich diecezjach, poprzez swoje pisma oraz funkcje w konferencjach biskupich. Np. arcybiskup Cambrai, Guerry jest sekretarzem Konferencji kardynałów i arcybiskupów francuskich, bp Castelli jest sekretarzem Konferencji biskupiej włoskiej; mianowany przez papieża, bp Fernandes jest sekretarzem Konferencji biskupiej indyjskiej. Pasterze, którzy umieją rządzić diecezją, tej miary, co biskup Bergamo, Piazzì, arcybiskup Cincinnati, Alter, bp San Rafael w Argentynie, Primatesta, proponowany przez biskupów Ameryki łaćcińskiej; bp Bressanone, Gargitter, wybitny znawca „teologii duszpasterskiej turystyki”; arcbp Sewilli, Bueno y Monreal, znany z nieustannych interwencji, odnośnie kwestii społecznej. Do Komisji weszli również, między innymi, wielki protektor Akcji Katolickiej, bp Madras, Mathias; kardynał Tatsuo Doi, przewodniczący episkopatu japońskiego; arcbp Rangun, Bazin i arcbp Tananarive, Rakotomalala, którzy należeli do *Komisji centralnej przygotowawczej*.

Pełna lista członków *Komisji dla spraw biskupów i zarządu diecezjami*

Przewodniczący: J. Em. kardynał P. MARELLA (Kurja Rzymska, Włochy).

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: E. GUERRY (Cambrai, Francja); H. SCHÄUFELE (Fryburg, Niemcy); M. BROWNE (Galway, Irlandia); P. VEUILLOT (koadiutor Paryża, Francja); G. DWYER (Leeds, Anglia); kard. J. Mc IN-

TYRE (Los Angeles, Stany Zjednoczone); M. MIRANDA Y GOMEZ (Mexico, Meksyk); Ch. ALTER (Cincinnati, Stany Zjednoczone); M. J. LEMIEUX (Ottawa, Kanada); A. CASTELLI (sekr. konf. bisk. włos.); G. PIAZZI (Bergamo, Włochy); R. PRIMATESTA (San Rafael, Argentyna); G. GARGITTER (Bressanone, Włochy); P. CORREA LEON (Cucuta, Kolumbia); L. MATHIAS (Madras, India); kard. J. BUENO Y MONREAL (Sevilla, Hiszpania).

Członkowie z nominacji

Kard. P. TATSUO DOI (Tokio, Japonia); Ich Eksc.: L. BINZ (St. Paul w Minnesota, Stany Zjednoczone); F. CARPINO (Kuria, Włochy); V. BAZIN (Rangun, Birma); D. HAYEK (Aleppo w Syrii, Syria); A. FERNANDES (koadiutor Delhi, India); J. RAKOTOMALALA (Tananarive, Madagaskar); N. JUBANY ARNAU (bisk. pomoc. Barcelony, Hiszpania); L. CARLI (Segni, Włochy).

3. Komisja dla spraw karność kleru i wiernych

Do tej Komisji należą: wybitny, młody biskup francuski H. Mazerat, którego kard. Suhard mianował swego czasu „doradcą do spraw kapłańskich”; A. Bengsch, bp Berlina, diecezji podzielonej przez granice państwowe; M. Raspanti, salezjanin, bp diecezji niedawno utworzonej, który wizytuje swoich kapłanów, zaszczepia ducha odnowy duszpasterskiej i liturgicznej, zajmuje się kwestią robotniczą w swej diecezji. Bp Marty, delegat kardynała Liénart do spraw misji francuskich, charakteryzuje się wielką troską o kler i najlepszym wykorzystaniem go do pracy. Kard. Ritter, bp Cooray, bp Baccino (proboszcz wiejski) i bp Rossi, w swojej pracy diecezjalnej, nastawieni są na nowe problemy. Bp Luksemburga jest znawcą zagadnień apostołstwa świeckich. Arcbp Baltimore powołał komitet ekumeniczny, zapraszając doń ludzi świeckich. Bp E. y Tarancon, sekretarz episkopatu hiszpańskiego, ogłosił wiele listów pasterskich, które są głębokimi studiami na temat: biskupstwa, kapłaństwa, parafii. Arcbp Neapolu, który jest znany poza diecezją przede wszystkim dzięki swoim pracom społecznym. Biskupi: Mazerat, Baccino, Farina i Dominiguez y Rodriquez uczestniczyli również w odpowiadającej tejże, Komisji przygotowawczej.

Pełna lista członków *Komisji dla spraw karność kleru i wiernych*

Przewodniczącą: J. Em. kard. P. CIRIACI (Kuria, Włochy).

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: H. MAZERAT (Angers, Francja); A. BENGSCHE (Berlin, Niemcy); H. JANSSEN (Hildesheim, Niemcy); M. RASPANTI (Moron, Argentyna); L. LOMMEL (Luksemburg); kard. J. RITTER (Saint-Louis, Stany Zjednoczone); Ph. POCOCK (koadiutor Toronto, Kanada); L. SHEHAN (Baltimore, Stany Zjednoczone); L. BACCINO (San José de Mayo, Urugwaj); G. VAN ZUYLEN (Liège, Belgia); E. NICODEMO (Bari, Włochy); A. ROSSI (Riveiraro Preto, Brazylia); V. E. Y TARANCON (Solsona, Hiszpania); F. MARTY (Reims, Francja); M. TRINDADE SALGUEIRO (Evora, Portugalia); N. PERINI (Fermo, Włochy).

Członkowie z nominacji

Kard. A. CASTALDO (Neapol, Włochy); Ich Eksc.: Th. COORAY (Kolombo, Cejlon); P. NGUYEN VAN BINH (Saigon, Połudn. Wietnam); P. PALAZZINI (Kuria, Włochy); Ch. GRECO (Aleksandria, Stany Zjednoczone); P. A. FARINA (bp tyt., Chile); A. TEMINO SAIZ (Orense, Hiszpania); E. CORRI PIO AHUMADA (Tampico, Meksyk); E. DOMINGUEZ Y RODRIGUEZ (Matanzas, Kuba).

4. Komisja dla spraw zakonnych

W skład niniejszej Komisji wchodzi, jak to łatwo przewidzieć, wielu zakonników. A więc opat niezależny Św. Maurycego, kanonik Św. Augustyna; bp Anagni we Włoszech, karmelita bosy; bp Albacete, klaretanin; bp Padwy, klaretanin; kardynał — arcybiskup Limy oraz bp Ambato, franciszkanin. Do nich należą: minister generalny Braci Mniejszych i superior Kongregacji benedyktyńskiej z Beuron czyli Kongregacji benedyktynów reformowanych. Na czele listy figuruje jednak nie zakonnik, bp Arras we Francji, który przez długi czas był przełożonym zgromadzeń zakonnych żeńskich i napisał dla przełożonych interesującą książkę.

Na liście z nominacji papieskiej znajduje się, między innymi, opat generalny cystersów, który zaznaczył się na Soborze, przemawiając za wprowadzeniem koncelebry w klasztorach; generał jezuitów i superior generalny salezjanów.

Do odpowiadającej tejże, Komisji przygotowawczej, należeli: bp Padwy, J. Bartignon; bp Albacete, A. Tabero Aroz; bp Anagni R. Compagnone; bp Ambato, B. Echeverria Ruiz; i opat prymas kanoników regularnych, S. Haller.

Pełna lista członków *Komisji dla spraw zakonnych*

Przewodniczący: J. Em. kard. O. VALERI (Kuria, Włochy)

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: G. HUYGHE (Arras, Francja); K. LEIPRECHT (Rottenburg, Niemcy); A. Tabero ARAOZ (Albacete, Hiszpania); J. BORTIGNON (Padwa, Włochy); kard. J. LANDAZURI RICKETTS (Lima, Peru); G. BEČK (Salford, Anglia); W. O. B. REETZ (O. S. B. Niemcy); B. ECHEVERRIA RUIZ (Ambato, Ekwador); G. FLAHIFF (Winnipeg, Kanada); E. DALY (St. Zjednoczone); B. TOMIZAWA (Sapporo, Japonia); J. URTASUN Avignon, Francja); W. O. A. SEPIŃSKI (O.F.M.); T. CAHILL (Cairns, Australia); J. McSHEA (Allentown, Stany Zjednoczone); P. BOTTO (Cagliari, Włochy).

Członkowie z nominacji

Ich Eksc.: B. MELS (Luluaburg, Kongo); P. PHILLIPPE (O. P. Kuria Rzymska, Francja); S. HALLER (Opat-prymas kanoników regularnych, Szwajcaria); R. COMPAGNONE (Anagni, Włochy); D. VENDRAGON (Kuala Lumpur, Malaje); C. SIPOVIC (Białoruś); WW. OO.: S. KLEINER (opát generalny cystersów, Niemcy); J. B. JANSSENS (generał OO. Jezuitów, Belgia); R. ZIGGIOTTI (generalny przełożony salezjanów, Włochy).

5. Komisja dla dyscypliny sakramentów

Do tej Komisji zostali wybrani przede wszystkim kanoniści, ponieważ tego wymaga sam przedmiot. Lecz poza tym zostało wybranych wielu aktualnych doświadczonych praktyków w tej dziedzinie, takich jak bp Wersalu, bp Carcassone, bp Marsylli, bp Inongo (pracujący usilnie nad adaptacją liturgii w Afryce). Inni członkowie są to: arcbp Valladolid, b. sekretarz Roty hiszpańskiej; arcbp Catanzaro b. profesor na Lateranie; bp pomocn. Montrealu, b. przewodniczący trybunału małżeńskiego w swojej diecezji.

Biskupi: D. Bolonini, J. Chedid, J. P. Pepen y Soliman, V. Bélanger, pracowali przedtem w komisji przygotowawczej. Tak samo arcybiskupi: Garcia y Goldaraz, A. M. Alves de Siqueira i A. Fares.

Pełna lista członków *Komisji dla dyscypliny sakramentów*

Przewodniczący: J. Em. kardynał A. MASELLA (Kuria Włochy).

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: J. GARCIA Y GOLDARAZ (Valladolid, Hiszpania); J. SCHNEIDER (Bamberg, Niemcy); J. Mc GUCKEN (San Francisco, Stany Zjednoczone); F. von STRENG (Bazylea, Szwajcaria); A. FARES

(Catanzaro, Włochy); V. BÉLANGER (bp sufr. Montrealu, Kanada); A. ALVES de SIAUEIRA (koadiutor Sao Paulo, Brazylia); C. BENITEZ FONTURVEL (Barquisimeto, Wenezuela); J. Van CAUWELAERT (Inongo, Kongo-Leo); A. RENARD (Wersal, Francja); A. MARICEVICH FLEITES (koadiutor Villarica, Paragwaj); P. PUECH (Carcassonne, Francja); F. REH (Charleston, Stany Zjednoczone); L. ARAI (Yokohama, Japonia); Th. MÜLDOON (sufr. Sydney, Australia); M. LALLIER (Marsylia, Francja).

Członkowie z nominacji

Ich Eksc.: BENTIVOGLIO (Catana, Włochy); A. DELL'ACQUA (Kuria, Włochy); C. ZERBA (Kuria, Włochy); P. TAGUCHI (Osaka, Japonia); D. BOLOGNINI (Kremona, Włochy); J. CHEDID (vicepatriarcha maronicki, Bejrut, Liban); M. MORGANTE (Ascoli Piceno, Włochy); M. KIEN SAMOPHITHAK (wikariusz apostołski Thare, Tęailand); J. PEPEN Y SOLTMAN (Nuestra Senora dell Altigracia w Aigüey, Republika Dominikańska).

6. Komisja dla seminariów, uniwersytetów i szkół katolickich

Biskupi, którzy wchodzą w skład Komisji, pozostawali długo lub nadal pozostają w kontakcie z seminarzystami i studentami. Np. arcbp Walencji; bp Luçon, promotor we Francji ruchu Młodych Seminarzystów; arcbp Puebla; sufragan Mediolanu; bp Łodzi, b. profesor Uniwersytetu Batorego w Wilnie; rektor Instytutu Katolickiego w Paryżu. Arcbp Durban i koadiutor Nowego Orleanu posiadają wielkie doświadczenie na polu szkolnictwa katolickiego i dali znamienny przykład integracji rasowej. Młody biskup San Juan de las Misiones stworzył szkolnictwo wiejskie, a poza tym posiada interesujące poglądy na kształtowanie spóźnionych powołań kapłańskich i niewątpliwie dzięki tym walorom został wybrany do Komisji Soborowej. Dla bliżej nieznanych racji szczególnych do Komisji weszli: bp Londynu, Cody i ordynariusz wojskowy Włoch, bp Pintonello.

Ośmiu z członków Komisji należało przedtem do komisji przygotowawczej. Są to: arcbp O. O'Boyle, arcbp M. Olaechea Loizaga, arcbp O. Marquez Toriz, bp J. P. Cody, bp E. Blanchet, bp. P. Carraro, G. Colombo i bp P. Savino.

*Pełna lista członków Komisji dla seminariów, uniwersytetów
i szkół katolickich*

Przewodniczący: J. Em. kardynał G. PIZZARDO (Kuria, Włochy)

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: P. O'BOYLE (Waszyngton, Stany Zjednoczone); A. SILVA SANTIAGO (Concepcion, Chile); M. OLAECHEA LOIZAGA (Walencja, Hiszpania); J. HOEFFNER (Münster, Niemcy); J. DEAM (Angers, Belgia); M. KLEPACZ (Łódź, Polska); J. Cody (Londyn, Kanada); G. COLOMBO (sufr. Mediolanu, Włochy); R. BOGARIN ARGANA (San Juan de las Misiones, Paragwaj); D. HURLEY, (Afryka Południowa); A. CAZAUX (Luçon, Francja); E. BLANCHET (Inst. Kat. w Paryżu, Francja); O. MARQUES TORIZ (Puebla de Los Angeles, Meksyk); V. MARCHETTI ZIONI (Sao Paulo, Brazylia); A. PINTONELLO (bp polowy, Włochy); M. PARÉ (Chicoutimi, Kanada).

Członkowie z nominacji

Ich Eksc.: kardynał J. de BARROS CAMARA (Rio de Janeiro, Brazylia); E. SENA de OLIVEIRA (Coimbra, Portugalia); G. MONDREGO Y CASAUS (Barcelona, Hiszpania); J. D. SIMONDS (koadj. Melbourne, Australia); J. P. CODY (Nowy Orlean, Stany Zjednoczone); T. BOTERO SALAZAR (Mediolan, Kolumbia); D. STAFFA (Kuria, Włochy); G. CARRARO (Werona, Włochy); P. SAVINO (sufr. Neapolu, Włochy).

7. Komisja dla spraw misji

Biskupi afrykańscy są nieliczni w komisjach soborowych, lecz do tej komisji należy trzech biskupów afrykańskich. Są to: kardynał R. Rugambwa, bp B. Yago oraz bp J. B. Zoa. Chiny reprezentuje w tej komisji kard. Tien-Chen-Sin; Afrykę bp Kartaginy, M. Perrin; Filipiny — koadiutor Nowej-Segowii, J. Sison; Indie — bp Ranchi, P. Kerketoa; Pakistan — bp Dacca, L. Graner; Vietnam — bp Hue, P. M. Ngo Dinh-Tuc, dziekan episkopatu wietnamskiego.

Do soborowej komisji dla spraw misji wchodzi trzech przełożeni generalni zakonów misyjnych, a mianowicie: A. Escalante, J. Lecuona Labandibar oraz L. Deschatelets. Poza tym bp Riobe, należący do stowarzyszenia kapłańskiego Ojca de Foucauld; bp Semarang'u, który odegrał znaczną rolę w partii katolickiej w Indonezji i z jego inspiracji katolicy współpracowali lojalnie z muzułmanami w sprawach politycznych kraju. Członek tej Komisji bp sufr. Nowego Yorku F. Sheen jest osobą odpowiedzialną w St. Zjednoczonych za dzieła papieskie, misyjne. Natomiast bp O. Sevrin, znany z tego, że założył trzy diecezje i chętnie z nich zrezygnował na korzyść biskupów tubylców, zostając na służbie jednego z nich. Podobnie bp Sartre, również jezuita, zrezygnowawszy z diecezji, poświęcił się pracy w Kurii Rzymskiej w *Kogregacji rozkrzewiania wiary*.

W końcu, jeśli chodzi o kardynała — patriarchę Lizbony, trzeba podkreślić, iż wnosi on tutaj dużo doświadczenia z dziedziny pracy misyjnej, był on wiele razy legatem papieskim i dużo podróżował po świecie w różnych misjach.

W dawnej komisji przygotowawczej pracowali tylko arcbp V. Sartre, arcbp A. Signora i bp S. Lokuang.

Pełna lista członków Komisji dla spraw misji

Przewodniczący: J. Em. kardynał G. P. AGAGIANIAN
(Kuria Rzymska, Armenia).

Członkowie z wyboru

Kard. L. RUGAMBWA (Bukoba, Tanganika); Ich Eksc.: G. RIOBE (koadiutor Orleanu, Francja); F. SHEEN (bp sufr. Nowego Yorku, St. Zjednoczone); J. B. ZOA (Yaunde, Kamerun); A. SIGNORA (prał. „nullius” Pompei, Włochy); A. ESCALANTE (superior generalny Instytutu N. D. de Guadeloupe dla Misji Zagranicznych, Meksyk); kard. Th. TIENCHEN SIN (Chiny); M. PERRIN (Kartagina, Tunis); A. UNGARELLI (prał. „nullius” Pinheiro, Brazylia); G. POLLIO (Otranto, Włochy); M. ROSSEL Y ARELLANO (Gwatemala, Gwatemala); J. SISON (koadiutor Nowej Segowii, Filipiny); P. KERKETTA (Ranchi, Indie); J. LECUONA LABANDIBAR (sup. gen. Instytutu Św. Franciszka Ksawerego dla Misji Zagranicznych, Hiszpania); L. PEREZ PLATERO (Burgos, Hiszpania); O. SEVRIN (bp tyt. Mossyny, rezydujący w Indii).

Członkowie z nominacji

Kard. M. GONÇALVES CEREJEIRA (Lizbona, Portugalia); Ich Eksc.: L. GRANER (Docca, Pakistan); P. SIGISMONDI (Kuria, Włochy); V. SARTRE (Kuria, Włochy); B. YAGO (Abidżan, Wybrzeże Kości Słoniowej); P. M. NGO DINH-TUC (Hué, Vietnam); A. SOEGI-JAPRANATA (Semarang, Indonezja); S. LOKUANG (Tainan, Formoza); W. O. L. DESCHATELETS (sup. gen. O. M. I., Kanada).

8. Komisja liturgiczna

Przewodniczącym tej Komisji na miejsce zmarłego kard. G. Cicognani, został mianowany kard. A. Larraona.

Tu pierwszy na liście z wyboru figuruje F. Zauner, bp Linz'u, gdzie znajduje się jeden ze znanych ośrodków liturgicznych. Za-

równy on jak bp Calewaert, bp Jenny, bp Rossi, bp Spülbeck, bp Malula należeli przedtem do komisji przygotowawczej. Ci, jak również kard. Lercaro, bp Halliman, bp Martin, bp Bekkers dali się uprzednio poznać jako działacze na rzecz aktualnego ruchu liturgicznego. Bp Van Bekkun, członek Komisji z wyboru, znany jest z tego, iż jeszcze w r. 1956 na Kongresie międzynarodowym duszpasterstwa liturgicznego w Assyżu postulował adaptację obrzędów krajowych w liturgii i przybliżenie jej ludowi.

Wybitny teolog argentyński, bp Rau, również zajmował się dużo teologią duszpasterstwa liturgicznego i niewątpliwie dzięki temu znalazł się na tej liście. Kardynał S. Albareda, benedyktyn z Montserrat, dawny prefekt Biblioteki Watykańskiej oraz superior generalny z Solesmes będą tutaj przypominać, niewątpliwie, piękno kultu liturgicznego, uprawianego w ich opactwach. W skład tej listy wchodzi również jeden Polak bp F. Jop, administrator apostolski w Opolu.

Spółród członków soborowej Komisji liturgicznej do jej poprzedniczki wchodził biskupi: F. Zauner, C. Rossi, C. Calewaert, H. Jenny, O. Spülbeck i J. Malula.

Pełna lista członków *Komisji liturgicznej*

Przewodniczący: J. Em. kardynał A. LARRAONA (Kuria, Hiszpania)

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: F. ZAUNER (Linz, Austria); C. ROSSI (Biella, Włochy); K. CALEWAERT (Gandawa, Belgia); H. JENNY (bp sufr. CAMBRAI, Francja); O. SPÜLBECK (Meissen, Niemcy); F. GRIMSHAW (Birmingham, Anglia); P. HALLINAN (Atlanta, Stany Zjednoczone); G. VAN BEKKUM (Ruteng, Indonezja); J. MALÜLA (bp sufr. Leopoldville, Kongo); kard. G. Lercaro (Bologna, Włochy); A. PICHLER (Banjaluka, Jugosławia); E. RAU (Mar del Plata, Argentyna); Fr. JOP (Opole, Polska); J. E. VIANA (Majorka, Hiszpania); J. MARTIN (Nicolet, Kanada); C. d'AMATO (O. S. B., Włochy).

Członkowie z nominacji

Kard. P. GIOBBE (Kuria, Włochy); kard. A. ALBAVEDA (Kuria, Hiszpania); Ich Eksc.: E. DANTE (Kuria, Włochy); W. BEKKERS (BOIS-le-Duc, Holandia); B. FEYSCHNEIDER (koadiutor Potosi, Boliwia); R. MASNOU BOIXEDA (Vich, Hiszpania); W.W. OO.: P. SCHWIGER (sup. gen. claretynów); DOM PROU (O. S. B., Francja).

9. Komisja dla spraw Kościoła Wschodniego

Członkowie *Komisji dla spraw Kościoła Wschodniego* tak z wyboru jak z nominacji reprezentują poszczególne nacje i obrządki. Spotykamy tu biskupów Ukraińców, Greków, Melchitów, Syro-Malabarów; patriarchów: koptyjskiego, maronickiego, armeńskiego, chaldejskiego, patriarchę łacińskiego z Jerozolimy; bpa etiopskiego i egarchę apostołskiego dla katolików greckich obrządku bizantyjskiego. W skład tej Komisji wchodzi również Polak, arcbp Poznania, A. Baraniak.

Spośród nich tylko czterej członkowie pracowali poprzednio w Komisji przygotowawczej do Soboru. Są to: arcybiskupi J. Bucko, J. B. Thangalathil, J. Parecattil oraz jeden zakonnik bazylianin T. Minisci, archimandryta Grottoferrata.

Pełna lista członków *Komisji dla spraw Kościoła Wschodniego*

Przewodniczący: J. Em. kardynał A. CICOGNANI (Kuria, Włochy)

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: A. SENYSHYN (dla Ukraińców, Filadelfia, Stany Zjednoczone); G. PERNICIARO (bp sufr. dla wschodn. obrz., Palermo, Włochy); W. O. H. HOECH (O. S. B., Niemcy); A. BARANIAK (Poznań, Polska); S. B. MAXIMOS IV (patriarcha melchicki Antiochii); G. BUKAKO (Ukrainiec, koadiutor Belgradu, Jugosławia); J. PARECATTIL (Syromalbar, Ernakulam, India); N. EDELBY (Greko-melchita, Edessa); W. O. T. MINISCI (bazylianin, Włochy); M. da SILVEIRA d'ELBOUX (Kurytyba, Brazylia); J. BUCKO (Ukrainiec, adm. apost. dla Europy Zachodniej); A. SAPELAK (Ukrainiec, wizyt. apost. w Argentynie); kard. F. QUIROGA Y PALACIOS (Compostella, Hiszpania); G. THANGALATHIL (Syromalabar, Trivandrum, India); B. I. Mc ENTEGART (Brooklyn, Stany Zjednoczone); M. JANSEN (Rotterdam, Holandia).

Członkowie z nominacji

Patriarchowie: ST. SIDAROUSS (Koptyjski, Aleksandria, Egipt); P. MEOCHI (Maronicki, Antiochia, Liban); A. GORI (Łaciński, Jerozolima, Jordania); J. CHEIKHO (Chaldejski, Babylon, Irak); L. BATHANIAN (Armeński, Bejrut, Liban); I. I. E. E.: J. RABBANI (adm. apost. Homs, Syria); A. M. YEMMERU (Addis-Abeba, Etiopia); G. B. SCAPINELLI di LEGUIGNO (Kuria, Włochy); H. GAD (Ateny, Grecja).

10. Komisja dla apostołatu świeckich, prasy i widowisk

Poprzednio istniały dwa organy przygotowawcze do Soboru a mianowicie: *Komisja dla apostołatu świeckich i Sekretariat dla środków rozpowszechniania myśli*. Obecnie natomiast jest tylko jeden organ, do którego gestii należą apostołat świeckich oraz środki rozpowszechniania myśli czyli prasa, kino, radio, telewizja. Biskupi Essen, Meaux, Eisenstadt, Milwaukee, Liworno, Talca, Mwanza, Parmy, Sienny, koadiutor Katowic, wchodzący w skład tej Komisji, znajdowali się już w organach przygotowawczych. Bp Essen, J. Menager był niedawno jeszcze generalnym sekretarzem Akcji Katolickiej we Francji. Bp Mwanza w Tanganyce, J. Blomjous, jak wielu innych biskupów afrykańskich, wykazał wielkie zainteresowanie apostołstwem świeckich. Bp Parmy we Włoszech, E. Colli, przez trzydzieści lat w szczególny sposób zajmował się Akcją Katolicką. Ze względu na wiek i słabe zdrowie wymówił się on od udziału w pracach przygotowawczych, lecz mimo to został wybrany na członka Komisji Soborowej.

Do Komisji zostali również wybrani przez Ojców Soboru: Kardynał Stefan Wyszyński, Prymas Polski, wybitny znawca zagadnień społecznych, autor książki pt. „Duch pracy ludzkiej”; kardynał Silva Henriquez, mimo spóźnionego powołania szybko awansujący w hierarchii kościelnej (biskup, arcybiskup, kardynał w ciągu trzech lat), wybitny organizator, niedawno wybrany przewodniczącym Caritas'u międzynarodowego, znany z wielkiej troski o najbiedniejszych; bp de Aranjó Sales, administrator apostołski Natal w Brazylii, dawny kapelan Akcji Katolickiej, podobnie jak bp Livorno, E. Guano, którego nominacja na członka Komisji ucieszyła bardzo; arcbp Kominek, sekretarz Komisji dla apostołatu świeckich i duszpasterstwa w łonie Episkopatu Polski; bp Eisenstadt w Austrii, S. Laszto oraz bp Milwaukee w St. Zjednoczonych, W. Cousins, znani jako najaktywniejsi specjaliści w dziedzinie prasy w ich krajach; bp Malagi w Hiszpanii, A. Herrera y Oría fundator szkoły dziennikarskiej oraz twórca ruchu intelektualistów katolickich i Instytutu społecznego Leona XIII; bp Sens we Francji, R. Stourn, zajmujący się w łonie Episkopatu francuskiego zagadnieniami radia, telewizji i kina tak samo jak bp Bednorz w Polsce. Arcybiskup M. O'Connor, kurialista rzymski, Amerykanin z pochodzenia, był przewodniczącym Sekretariatu dla środków rozpowszechniania myśli.

Spośród członków tej Komisji do przygotowawczej *Komisji dla apostołatu świeckich* należeli: arcbp E. Colli, arcbp I. M. Castellano, biskupi: F. Hengsbach, J. Blomjous, B. Kominek, J. Gutierrez. Natomiast arcbp G. E. Cousins, bp H. Bednorz oraz bp R. Stourne należeli przed tym do *Sekretariatu dla środków rozpowszechniania myśli ludzkiej*.

Pełna lista członków *Komisji*
dla apostołatu świeckich, prasy i widowisk

Przewodniczący: J. Em. kardynał F. CENTO (Kuria, Włochy).

Członkowie z wyboru

Ich Eksc.: F. HENSGBACH (Essen, Niemcy); J. MÉNAGER (Meaux, Francja); J. GUTIERREZ (bp pomoc. La Paz, Boliwia); kard. S. WYSZYŃSKI (Warszawa, Polska); A. HERRERA Y ORIA (Malaga, Hiszpania); S. LASZLO (Eisenstadt, Austria); E. COLLI (Parma, Włochy); W. COUSINS (Milwaukee, St. Zjednoczone); J. PETIT (Menevia, Anglia); M. O'CONNOR (Kuria, St. Zjednoczone); E. LARRAIN ERRAZURIZ (Talca, Chile); G. De VET (Breda, Holandia); E. De ARAUJO SALES (Adm. apost. Natal, Brazylia); J. BLONJOUS (Mwanza, Tanganika); P. YU PIN (Nankin, Chiny); kard. R. SILV HENRIQUEZ (Santiago, Chile).

Członkowie z nominacji

Ich Eksc.: A. SAMORE (Kuria, Włochy); M. CASTELLANO (Sienna, Włochy); R. STOURM (Sens, Francja); E. NECSEY (adm. apost. Nitra, Czechosłowacja); BEDNORZ, koadiutor Katowic, Polska); B. KOMINEK (adm. apost. Wrocławia, Polska); S. VALLOPILLY (Syro-Malabar, Tellichery, India); E. GUANO (Livorno, Włochy); L. CIVARDI (Kuria, Włochy).

Soborowa Komisja Koordynacyjna

Dla skoordynowania prac komisji soborowych Ojciec św. Jan XXIII powołał specjalną komisję pod przewodnictwem Sekretarza Stanu kard. AMLETO CICOGNANI. W skład komisji wchodzi: kard. ACHILLE LIÉNART, bp Lille (Francja); kard. FRANCIS SPELLMAN, arcbp Nowego Jorku (St. Zjednoczone); kard. GIOVANNI URBANI, patriacha Wenecji (Włochy); kard. CARLO CONFALONIERI, sekretarz Kongregacji Konsystorialnej (Włochy); kard. JULIUS DOEPFNER, arcbp Monachium (Niemcy); kard. LEO SUENENS, arcbp Brukseli i Malines (Belgia).

Ks. Stefan Sołtyśzewski